

***CORRELATION AND INTERACTION BETWEEN THE SOCIAL
PHOBIA AND TEST ANXIETY***

**KORELACIJA I MEĐUSOBNI ODNOS SOCIJALNE FOBIJE I
PREDISPITNE ANKSIOZNOSTI**

Katarina Rulić¹, Milan Latas^{1,2}

¹ Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet, Srbija

² Klinika za psihijatriju, Klinički centar Srbije, Beograd, Srbija

Correspondence: katarina.rulic@gmail.com

Abstract

Introduction: A considerable number of students, who experience high rates of test anxiety, are faced with problems before or during test/exam situations. Anxious behaviour creates barriers to learning and taking exams, contributes to low test performances and makes students leave their studies. This leads to students' negative self-evaluation and possible disruption of their lives.

The Aim: The aim of the present research is to establish potential connections between a social phobia and test anxiety with polled students in order to make them susceptible to more appropriate treatment and enable them to lead normal lives. Preventive measures taken with younger generations could inhibit the development of anxiety at early stage and comorbid anxiety disorders as a consequence.

Material and Methods: The research involved 120 students of the first and fourth years of studies. To determine the level of the social phobia we used Social Phobia Inventory - SPIN, and The Test Anxiety Inventory - TAI to estimate the degree of test anxiety.

Results: The results confirmed connections between a social phobia and test anxiety with a certain number of students in respect to their average mark during the studies as well as to their parents expectations and their loss of self-confidence. We did not establish the connection with students' economic position or with anxiety connection in terms of gender, because the female student population was much higher than the male population, so the results would not be valid.

Conclusion: The results we have obtained show that there is statistically significant evidence of connection between a social phobia and test anxiety with the polled students, the fact which can facilitate their treatment and prevention with younger generations.

Keywords:

social phobia,
test anxiety,
social anxiety disorder,
fear of evaluation,
inventories

Sažetak

Uvod: Kod znatnog broja studenata anksiozno ponašanje ometa adekvatnu pripremu i polaganje ispita/testova što dovodi do lošijih rezultata od očekivanih, odustajanja od ispita, a najgore je napuštanje studija, gubljenje samopouzdanja i što značajno remeti normalan život mladog čoveka.

Cilj rada: Realizovano istraživanje ima za cilj da ustanovi moguće veze između predispitne anksioznosti i socijalne fobije kod anketiranih studenata kako bi se korigovalo i adekvatnije primenilo lečenje i normalizovao život. Preventivnim delovanjem kod mlađih generacija sprečio bi se razvoj anksioznosti u ranoj fazi i komorbidni anksiozni poremećaj kao posledica.

Materijal i metode: Ispitivanje je obuhvatilo 120 studenata na prvoj i četvrtoj godini. Za utvrđivanje socijalne fobije koristili smo Upitnik (*Social Phobia Inventory* - SPIN), a za procenjivanje predispitne anksioznosti *The Test Anxiety Inventory* - TAI upitnik.

Rezultati: Rezultati istraživanja potvrdili su snažnu korelaciju između socijalne fobije i predispitne anksioznosti kod određenog broja studenata i to u odnosu na prosek ocena u toku studiranja, kao i očekivanja roditelja i uticaj na gubitak poverenja. Nismo ustanovili povezanost sa ekonomskim stanjem studenata, kao ni vezu anksioznosti u odnosu na pol, jer je u anketi učestvovalo mnogo više studentkinja od studenata, pa rezultat nije mero-davan.

Zaključak: Dobijeni rezultati pokazuju da postoji statistički značajna povezanost između socijalne fobije i predispitne anksioznosti kod anketiranih studenata, a što može da olakša pristup studentu, lečenje anksioznosti i deluje preventivno na buduće generacije.

Ključne reči:

socijalna fobija,
predispitna anksioznost,
socijalna anksioznost,
strah od evaluacije,
upitnici

Uvod

Terminom fobija označava se preteran, patološki strah i izbegavanje situacija povezanih sa strahom, a anksioznošću, emocionalni doživljaj stanja patološkog straha. Kod uobičajenog stanja realnog straha, emocija se ispoljava pred objektivnom opasnošću, ima zaštitnu funkciju i prestaje sa nestankom opasnosti. Međutim, kod patološkog straha opasnost nije realna ili bar nije srazmerna jačini ispoljenih emocija. Prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti (MKB 10) socijalna fobija i predispitna anksioznost pripadaju fobičnim anksioznim poremećajima. (1, 2). U savremenoj literaturi za socijalnu fobiju koristi se i termin „socijalni anksiozni poremećaj“⁽¹⁾.

U radu ćemo koristiti termin socijalna fobija i definiciju koja ju opisuje kao preteran strah vezan za neki društveni događaj, radnju i aktivnost, a koju osoba ne može da kontroliše uprkos svesti da je strah iracionalan (3). Sama pomisao da se bude izložen posmatranju i evaluaciji okoline, učestvuje u nekoj socijalnoj interakciji izaziva mučan osećaj straha od omalovažavanja i poniženja. U osnovi tog straha je problem samoprocene, negativne i neobjektivne, često zasnovane na ranijem lošem iskustvu (4). Socijalnu fobiju obavezno prati izbegavanje situacije koja liči na već doživljenu, uz niz drugih vegetativnih i kognitivnih simptoma.

Predispitna anksioznost je oblik anksioznog poremećaja koji se manifestuje intenzivnim patološkim strahom kod studenata i đaka tokom pripreme, kao i polaganja ispita. Umereni strah i nelagodnost prisutni su kod većine studenata, ali ih oni prevazilaze, a kod nekih imaju i podstičući efekat (5-6). Međutim, negativni efekti anksioznosti mogu da sputaju osobu u ostvarivanju dobrih rezultata, dovedu do izbegavanja ispita, odustajanja od studiranja,

kao i gubitka samopouzdanja. U osnovi predispitne anksioznosti je negativna samoprocena, strepnja da osoba neće postići zadovoljavajuće rezultate, da će se obrukati i ispasti glupa. Obe anksioznosti prate slični vegetativni i kognitivno-bihevioralni simptomi (4,7).

Najvažnija obeležja anksioznosti: mučan osećaj anticipatornog straha usled negativne samoprocene, neprijatni prateći telesni simptomi i izbegavanje situacija koje izazivaju anksioznost, opaža se i kod socijalne fobije, kao i kod predispitne anksioznosti (1,3). Socijalna fobija odnosi se na više različitih društvenih situacija, kao što su: komunikacija sa drugim ljudima, javni skupovi, proslave i slično. Predispitnu anksioznost karakteriše vezanost samo za jednu, specifičnu društvenu situaciju, kao što je ispit ili test, nesigurnost u sopstveno znanje/veštine koje ocenjuju ljudi od autoriteta (1).

Ovim istraživanjem nameravamo da ustanovimo povezanost socijalne fobije i predispitne anksioznosti, pošto je kod jednog broja studenata s predispitnom anksioznošću, koja nije prevaziđena, uočena i socijalna fobija.

Cilj ovog istraživanja bio je da ustanovi povezanost između socijalne fobije i predispitne anksioznosti u odnosu na pol, ekonomski status, prosečnu ocenu i očekivanja roditelja. Utvrđivanjem sprege navedenih faktora sa ovim dvama sindromima olakšalo bi se njihovo razgraničenje, a time i lakše pristupilo njihovom lečenju.

Materijal i metode

U istraživanju smo koristili metodologiju studije preseka. Realizacija ovog istraživanja obavljena je u toku novembarskog ispitnog roka školske 2016/2017 godine na jednoj grupi studenata Geografskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, uz odobrenje nadležnog Etičkog odbora. Ispi-

¹ Za većinu autora to su sinonimi, ali ima i onih koji nalaze razliku između socijalne fobije i socijalnog anksioznog poremećaja. (1).

tanici su učestvovali anonimno i dobrovoljno u njegovoj realizaciji uz pisanu saglasnost za učešće u istraživanju. Anketu je popunilo 130 ispitanika, od toga smo odbacili 10 anketa kao neadekvatno popunjenih.

Ispitanici su prvo popunili anketu, koja je trebalo da nam pruži osnovne socio-ekonomske i epidemiološke podatke relevantne za istraživanje (pol, godine, prosečnu ocenu, zaokupljenost roditeljskim očekivanjima, ekonomska sredstva itd.) i čiji odgovori su bili otvoreni. Zatim su popunili Upitnik za socijalnu fobiju i Upitnik za predispozitivnu anksioznost kod kojih su odgovori ponuđeni. Popunjavanje je trajalo oko 20 minuta.

Ispitivanje socijalne fobije

Za procenu postojanja, kao i inteziteta socijalne fobije na uzorku anketiranih studenata koristili smo *Social Phobia Inventory* upitnik (8). Upitnik sadrži 17 pitanja kojima se procenjuju osnovni elementi socijalnog anksioznog poremećaja: strah od autoriteta, strah od razgovora sa nepoznatim osobama, strah od proslava i drugih dešavanja kojima prisustvuje veliki broj ljudi, strah od obavljanja radnje dok vas drugi posmatraju. Takve situacije su i izbegavanje razgovara sa nepoznatim licima, strah da ti ljudi ne primete znake anksioznosti, strah da se bude u centru pažnje i time osoba izloži kritici i psihičkoj nelagodnosti da se izložite kritici i psihička nelagodnost kao što su: crvenjenje, znojenje, ubrzan rad srca, drhtanje u prisustvu drugih ljudi. Ispitanici su odgovarali samostalno na svako od 17 pitanja procenjujući intezitet simptoma na Likert-ovoj skali, i to od: 0 - nimalo, 1 - malo, 2 - srednje, 3 - mnogo i 4 - ekstremno. Skorovi od 20 do 30 poena ukazuju na blagu socijalnu fobiju, skorovi od 31 do 40 na umerenu, skorovi od 41 do 50 na težak poremećaj socijalnog funkcionisanja i skorovi preko 51 na veoma tešku socijalnu fobiju (8).

Ispitivanje anksioznosti

Za utvrđivanje predispozitivne anksioznosti koristili smo *The Test Anxiety Inventory* (TAI) upitnik (9). Upitnik sadrži 20 pitanja na koja se odgovora u vidu četvorostepene skale Likert-ovog tipa od 1 - nikad do 4 - uvek.

Minimalni skor ovog upitnika je 20, a maksimalni 80. TAI upitnik sadrži dve podskale: „Zabrinutost“ i „Emocionalnost“. Svaka podskala ima po 8 pitanja (9).

Subskala „Zabrinutost“ obuhvata pitanja u vezi sa kognitivnim aspektima anksioznosti (doživljaj anksioznosti tokom razmišljanja o lošem ishodu ispita). Pitanja koja se odnose na subskalu „Emocionalnost“ u vezi sa vegetativnim simptomima anksioznosti koji se javljaju pre, tokom ili posle ispita (9).

Skale koje su korišćene u istraživanju nisu validirane na našoj populaciji, ali smo ih koristili sa navedenim ciljem istraživanja u okviru namene i principa primene koje su iskazali autori instrumenata. Validacija instrumenata će uslediti u sledećoj fazi istraživanja.

Analiza podataka

Za analizu podataka dobijenih anketom, korišćene

su metode deskriptivne i analitičke statistike. Podaci su predstavljeni aritmetičkim sredinama, standardnim devijacijama i relativnim frekvencama (procentima). Za statističku obradu podataka korišćen je za numeričke podatke Student-ov t - test. Statistička obrada demografskih podataka, kao kategorijalnih varijabli, obavljena je uz pomoć χ^2 - kvadrat testa. Statistička značajnost je određena na nivou $p < 0,05$ (statistički značajno).

Rezultati

Od 120 studenata u ispitivanju je učestvovalo 54 (45%) studenata prve godine i 66 (55%) studenata četvrte godine. Prosečna starost ispitanika je 21 godina. U anketi su učestvovali studenti oba pola, međutim broj studentske ženske populacije je bio mnogo veći, iznosio je 99 ispitanica (82,5%), dok je od muške studentske populacije učestvovao 21 ispitanik (17,5%).

Što se tiče ekonomskih sredstava od 120 ispitanika 105 (87,5%) ispitanika izjavilo je da ima dovoljno sredstava za potrebe studiranja. Materijalnu pomoć ne prima 109 (90,8%) ispitanika.

Na pitanje da li roditelji previše očekuju od njih, 95 (79,2%) studenata je odgovorilo negativno, 23 (19,2%) pozitivno. Na pitanje da li očekivanja roditelja osećaju kao pritisak, 93 (77,5%) odgovorilo je negativno, a 26 (21,7%) pozitivno. Strah da će izgubiti poverenje roditelja ako iznevere njihova očekivanja, pokazalo je 27 (22,5%) studenata. Problem uklapanja u novu sredinu nije imalo 106 (88,3%) studenata.

Prva i četvrta godina u pogledu ukupnog skora TAI i Spin tot upitnika, nema statistički značajne razlike, kao što nema statistički značajne razlike između prve i četvrte godine na varijablama očekivanje roditelja, očekivanje kao pritisak, strah od nepoverenja, nova sredina (**Tabela 1**, **Tabela 2**).

Tabela 1. Prva i četvrta godina u pogledu ukupnog skora i varijabli

Varijabla	Godina studiranja	Aritmetička sredina	Standardna devijacija
Očekivanja roditelja	1	0,19	0,395
	4	0,23	0,457
Očekivanja kao pritisak	1	0,19	0,392
	4	0,29	0,548
Strah od nepoverenja	1	0,24	0,432
	4	0,21	0,412
Nova sredina	1	0,17	0,379
	4	0,06	0,240
Spintot	1	15,3333	11,42655
	4	13,2121	8,33069
TAItot	1	21,4151	9,91199
	4	24,3939	11,05076

Tabela 2. Prva i četvrta godina u pogledu komparacije srednjih vrednosti

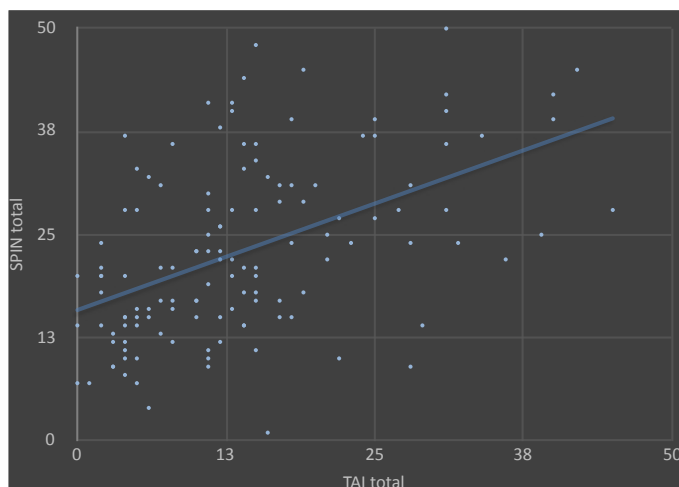
	t	df	p
Očekivanja roditelja	-0,486	117	0,628
Očekivanja kao pritisak	-1,156	118	0,250
Strah od nepoverenja	0,371	118	0,712
Nova sredina	1,911	117	0,058
Spintot	1,175	118	0,243
TAItot	-1,529	117	0,129

Prema aritmetičkoj srednjoj vrednosti i standardnoj devijaciji Uпитnika za socijalnu fobiju (SPIN), dobijene vrednosti $14,16 \pm 9,85$ pokazuju intenzitet simptoma socijalne fobije na uzorku ispitanika. Dok vrednosti dobijene Uпитnikom za predispitnu anksioznost (TAI) $23,06 \pm 10,61$ pokazuju simptome predispitne anksioznosti kod istog uzorka (**Tabela 3**).

Tabela 3. Korelacija socijalne fobije i predispitne anksioznosti

TAItot	Spintot	
	Pearson Correlation	0,478
	Sig. (2-tailed)	< 0,001

Izračunavanjem Pirsonovog koeficijenta korelacije koji iznosi 0,478, ustanovljeno je da postoji umerena statistički značajna pozitivna korelacija između ukupnih skorova u Spin i TAI upitnicima ($p < 0,001$), (**Grafikon 1**).

Grafikon 1. Korelacija socijalne fobije i predispitne anksioznosti

U pogledu prosečne ocene u toku studiranja rezultati pokazuju da navedeni prosek korelira sa studentima koji su ispoljili simptome socijalne fobije i predispitne anksioznosti. (**Tabela 4**).

Tabela 4. Analize korelacije predispitne anksioznosti i socijalne fobije u odnosu na prosečnu ocenu u toku studija

Spintot	Prosek	
	Pearson Correlation	- 0,243
	Sig. (2-tailed)	0,050
TAItot	Pearson Correlation	- 0,257
	Sig. (2-tailed)	0,037

Tabela 5. Korelacija predispitne anksioznosti u odnosu na strah od nepoverenja i statistička značajnost predispitne anksioznosti i navedenih varijabli

Očekivanja roditelja	Pearson Correlation	Spintot	TAItot
		Sig. (2-tailed)	0,112
Očekivanja kao pritisak	Pearson Correlation	0,005	0,287
	Sig. (2-tailed)	0,552	0,002
Strah od nepoverenja	Pearson Correlation	0,198	0,237
	Sig. (2-tailed)	0,030	0,002

Diskusija

U naše istraživanje smo uključili studente prve i četvrte godine studija. Ako uzmemo u obzir da studenti prve godine nemaju rutinu u polaganju ispita i sve im je novo, počevši od studiranja pa nadalje, a što samo po sebi doprinosi stvaranju anksioznosti, ne bi trebalo da budu u istoj grupi sa studentima četvrte godine, što čini da uzorak nije reprezentativan, ali i pored toga prikazali smo rezultate istraživanja sa ciljem da se ukaže na značaj postojanja fenomena anksioznosti i fobija.

Primenjujući pomenuta dva upitnika ustanovili smo da jedan broj anketiranih studenata pokazuje značajne simptome socijalne fobije, kao što smo kod jednog broja primetili simptome predispitne anksioznosti. Dobijeni rezultati pokazuju značajnu korelaciju koja postoji između studenata sa socijalnom fobijom i onih koji pate od predispitne anksioznosti. To nam govori da kod jednog broja ispitanika postoji povezanost ove dve vrste anksioznih poremećaja.

Prema literaturi u komorbiditet sa socijalnom fobijom vrlo često dolazi neki drugi anksiozni poremećaj (1,10,11). U našem ispitivanju to bi bila predispitna anksioznost. Ono što čini sličnim ove dve anksioznosti je da su vezane za određene društvene situacije koje izazivaju neumeren strah pri pomisli da se nađu u njoj, iako objektivno ne predstavljaju opasnost ili bar ne primerenu ispoljenom strahu. U slučaju obe anksioznosti, osobe doživljavaju anticipatornu anksioznost i pre nego što se nađu u situaciji od koje strepe i pokušavaju da je izbegnu. Strah od predstojeće društvene situacije može izazvati vegetativne i kognitivno-bihejvioralne simptome poput: ubrzane respiracije, tahikardije, znojenja, crvenjenja u licu, podrhtavanja, izbegavanja, zabrinutosti, otežanog govora, trenutne zaboravnosti (4,7). Oni su svesni ispoljenih simptoma, što ih posebno uznemirava i pojačava anksioznost uz dodatni strah da se ne primeti njihova „slabost“. Kod nekih osoba sama pomisao na ispoljavanje nekih od navedenih simptoma izaziva anksioznost (1). Pa ipak postoje i značajne razlike. Socijalna fobija obuhvata više društvenih situacija, uopšte izlaske u javnost, razgovore s manje poznatim ili nepoznatim osobama, osećaj da ih drugi posmatraju i procenjuju dok obavljaju bilo kakvu radnju u javnosti. Predispitna anksioznost, međutim, odnosi se na intezivan, patološki strah vezan za specifičnu društvenu situaciju, pripreme i polaganje ispita, testova, situaciju koja podra-

zumeva zvaničnu procenu znanja, veština, sposobnosti, kao i prisustvo autoriteta (nastavnika, profesora i sl.) da obavi tu procenu. U osnovi obolelih od socijalne fobije je nedostatak samopoštovanja, strah od kritike, te anticipacija negativne procene u socijalnoj sredini (1). Odsustvo samopouzdanja, slaba koncentracija, strah od ponavljanja loših rezultata nalazimo i kod predispitne anksioznosti (10). Strah od neuspeha, neispunjenja očekivanja, kao i od bruke izaziva anksioznost u slučaju oba poremećaja. Za razliku od socijalne fobije, pojava predispitne anksioznosti sazrevanjem ličnosti može i spontano da prođe (1).

U jednom relativno manjem broju slučajeva u kojima preterano osetljive osobe nisu u stanju da prevaziđu ovu anksioznost, znači da imaju i socijalnu fobiju (1). Juretić smatra da je ispitna anksioznost kod većine studenata i socijalna anksioznost (12). Kada studente, više od samog ispita, brinu posledice lošeg rezultata tj. padanja na ispitu/testu i procena njihove ličnosti na osnovu ispitnih rezultata, a najvažniju publiku čine profesori, kolege i roditelji, onda ispitna anksioznost ima dimenzije i socijalne anksioznosti (12). U osnovi straha studenta da će na ispitu, izradom testa ili svojim izlaganjem pokvariti sliku dobre i inteligentne osobe, slike koju svaki student želi da ostavi, je socijalna fobija (12).

Na osnovu prikupljenih podataka iz socio-ekonomskog i epidemiološkog upitnika dobili smo korelaciju socijalne fobije i predispitne anksioznosti u odnosu na prosečnu ocenu u toku studija, u odnosu na strah od nepoverenja, kao i statističku značajnost između očekivanja roditelja i predispitne anksioznosti, očekivanja roditelja kao pritisak i predispitne anksioznosti.

Po pitanju proseka ispoljena je negativna korelacija, jer što je jači intezitet socijalne fobije i predispitne anksioznosti, to je manji prosek (**Tabela 4**).

Studija Parvez-a i Shakir-a s kojom smo uporedili naše rezultate pokazala je takođe značajnu negativnu korelaciju između predispitne anksioznosti i akademskog postignuća (6). Njihovo istraživanje obuhvatilo je poređenje akademskog postignuća različitih grupa studenata sa jačim i slabijim intezitetom anksioznosti, i to i u odnosu na pol, na opredeljenost za prirodne nauke i za društvene nauke. Zaključili su da je velika predispitna anksioznost jedan od glavnih uzroka lošeg postignuća na univerzitetskom nivou.

Kod anketiranih studenata sa intezivnijom anksioznošću ustanovljeni su lošiji ispitni rezultati, a kod studenata sa manje intezivnom anksioznošću dramatično bolji rezultati na ispitu. Međutim, zanimljivo je da studenti prirodnih nauka nisu pokazivali značajnu korelaciju između inteziteta anksioznosti i akademskog postignuća, dok su studenti društvenih nauka pokazivali negativnu korelaciju, pri jačem delovanju predispitne anksioznosti, rezultati učenja su bili lošiji. Takođe zanimljiv podatak do koga su Parvez i Shakir došli poređenjem grupe jako anksioznih studenata prirodnih nauka sa grupom jako anksioznih studenata društvenih nauka je, da nema značajne razlike u postignutim rezultatima. Statističke značajnosti nije bilo ni kod poređenja grupe slabo anksioznih stu-

denata prirodnih nauka sa slabo anksioznim studentima društvenih nauka (6).

Po pitanju ekonomskih sredstava u našem ispitivanju nismo našli značajnu korelaciju između studenata sa simptomima socijalne fobije i predispitne anksioznosti i oskudnih novčanih sredstava, premda je u drugim istraživanjima sa kojima smo se poredili postojala korelacija među njima (10,13,14). Oskudna ekonomska sredstva su bila jedna od komponenti koja je doprinosila njihovoj vulnerabilnosti, pogotovo kod studentkinja (10,13,14).

Ustanovljena je statistička značajnost između straha da se izneveri poverenje roditelja i predispitne anksioznosti. Veću anksioznost koju opažamo kod studenata čiji roditelji imaju od njih velika očekivanja i pritisak koji ta očekivanja vrše na studente pokazala je i referentna studija Busari-ja, s tom razlikom što Busari osim očekivanja roditelja obuhvata i neke druge faktore koji predstavljaju pritisak i doprinose anksioznosti studenta (14), (**Tabela 5**).

U ovom istraživanju nismo mogli da iskoristimo vrednosti dobijene u odnosu na pol pošto je u anketiranom uzorku učestvovalo daleko više studentkinja 99 (82,5) od studenata 21 (17,5), te rezultat nije validan po tom pitanju. Na osnovu istraživanja drugih autora uočena je nešto učestalija pojava socijalne fobije, ali i predispitne anksioznosti kod ženske populacije, kako smo i mi očekivali imajući u vidu neke prethodne studije (7,10,11,15). Možemo samo da pomenemo da u literaturi ima i podataka o velikom broju slučajeva socijalne anksioznosti kod muške populacije. U prilog ovom mišljenju govore podaci nekih kliničkih studija u kojima je socijalna fobija podjednako zastupljena i kod muškog i kod ženskog pola, dok je u opštim studijama više ispoljena kod ženskog pola (2,17). Moguće je da muška populacija teže priznaje strah usled drugačijeg vrednovanja određenog ponašanja u određenim kulturama. Po svojoj rodnoj ulozi u zapadnjačkom svetu smatra se da muški pol ima zaštitničku ulogu u društvu, stoga je razumljivo da će radije prećutati svoje anksiozne strahove, a što ne znači da ih nema (16).

Parvez i Shakir navode podatak da anketirane grupe jako anksiozne ženske studentske populacije s jedne strane i jako anksiozne muške s druge strane, pokazuju da visoko anksiozne studentkinje postižu bolje akademske rezultate u poređenju sa jako anksioznim studentima, podatak koji bi mogao da znači da ženski pol lakše priznaje anksioznost, samim tim ga i lakše podnosi. I kod grupa ženske populacije sa slabom anksioznošću uočeni su bolji akademski rezultati u odnosu na grupe muške populacije sa slabom anksioznošću (6).

Zaključak

Ovim istraživanjem ukazujemo na neke naše pretpostavke vezane za postojanje ove dve vrste anksioznosti u studentskoj populaciji. Ustanovili smo da jedan broj studenata ima i simptome socijalne fobije, pored predispitne anksioznosti. Takođe smo konstatovali da postoji korelacija između socijalne fobije i predispitne anksioznos-

ti. Smatramo da treba dobro razmotriti pretpostavku o postojanju socijalne fobije uporedo sa predispitnom anksioznošću, jer u tom slučaju problem postaje složeniji, a u ekstremnim slučajevima može dovesti do dalekosežnih posledica, napuštanja studija, kao i potpuni gubitak samopouzdanja u daljem životu. Pošto je izvesno, da osim stanja koje provocira određenu anksioznost, izuzetno značajnu ulogu u izazivanju anksioznog stanja ima crta ličnosti, te bi ispitivanje vezano za sklonosti osobe ka određenim ponašanjima i reakcijama stvorilo istraživaču sliku / profil ličnosti sklone predispitnoj anksioznosti. To bi omogućilo da se primenom posebnih programa, pomogne izuzetno vulnerabilnim studentima u prevazilaženju ovih strahova

i lakšem snalaženju i funkcionisanju. Nelečena predispitna anksioznost značajno otežava ovim ljudima istupe u javnosti, držanje govora, predavanja na fakultetu, izlaganje na seminarima i kongresima. U slučaju našeg ispitivanja, ustanovljena korelacija između socijalne fobije i predispitne anksioznosti ukazuje na njihovu povezanost, a samim tim i ozbiljnost situacije, jer teže je lečiti dva ili više anksioznih poremećaja. Preporuka je da se razgraniče ove dve anksioznosti i da se time, primenom određene terapije, omogući lečenje oba poremećaja, prema težini svakog od njih i pomogne ugroženim studentima da nastave primeren život i postignu očekivane rezultate.

Literatura

1. Latas M. Anksiozni poremećaji. Teorija i praksa. Beograd: Službeni glasnik; 2016.p. 21-22;214-219; 22: 234-239.
2. Latas M, Jašović Gašić M. Anksiozni poremećaji. U Jašović Gašić M, Lečić Toševski D, ured. Udžbenik psihijatrije za studente medicine. Beograd: Medicinski Fakultet; 2014.p.156-169.
3. Erić Lj, i sar. Enciklopedija straha. Beograd: Službeni glasnik; 2015.p.141.
4. Clark David M. A Cognitive Perspective on Social Phobia. In: Croizer RW, Alden LE, editors. International Handbook of Social Anxiety: Concepts, Research and Interventions Relating to the Self and Shyness. New York:John Wiley & Sons Ltd; 2001.p. 408-411; 406-407.
5. Genc A, Pekić J. Relacije između ispitne anksioznosti i akademskog postignuća. Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu. 2013; Knjiga XXXVIII:149-164
6. Parvez M, Shakir M. Academic Achievement of Adolescents in Relation to Academic Anxiety, Gender, and Choice of Academic Stream. Research on Humanities and Social Sciences. 2014; № Vol.4: 107-115.
7. Eric Lj. Strah od ispita, njegova priroda i lečenje.Beograd-Zagreb: Medicinska knjiga;1977. p.11-17.
8. Connor KM, Davidson JRT, Churchil LE, Sherwood A, Weisler A, Foa E,editors. Psychometric Properties of the Social Phobia Inventory (SPIN): New Self-Rating Scale. Brit Journ Psych. 2000 Apr; p.1-9.
9. Taylor J, Deane FP. Development of a Short Form of the Test Anxiety Inventory (TAI).The Journal of General Psychology. 2002; 129(2): p.127-136.
10. Asghari A, Rusnani AK, Habibah E, Maznah B. Test Anxiety and Its Related Concepts: A Brief Review. GESJ: Education Science and Pshychology.2012 Jun; N°3 (22):1-8.
11. Olivares Rodríguez J, Caballo VE, García López LJ, Rosa Alcázar AI, López Gollonet C. Una revisión de los estudios epidemiológicos sobre fobia social en población infantil, adolescente y adulta. Psicología Conductual. 2003; Vol.11, N°3:p. 417.
12. Juretić J. Socijalna i ispitna anksioznost te percepcija samoeфикаsnosti kao prediktori ishoda ispitne situacije. Psihologijske teme. 2008 Maj; 17:p. 15-36.
13. Staudt MA,Stortti MA, Noelia Thomaé VM, Dra.Morales Barturen SM. Una enfermedad discapacitante cada vez más frecuente. Revista de Posgrado de la Via Cátedra de Medicina - 2006 Marzo;155: p. 18.
14. Busari AO. Identifying Difference in Perceptions of Academic Stress and Reaction to Stressors Based on Gender among First Year University Students. International Journal of Humanities and Social Science.2012 July; Vol.2 No.14: 138-146.
15. Latas M, Pantić M, Obradović D. Analiza predispitne anksioznosti studenata medicine. Med Pregl. 2010 Nov-Dec; LXIII (11-12): 863-866.
16. Lindo L, Vega J, Lindo M, Cortés J. Prevalency of Symptoms of Social Phobia in Adolescent Men of the Salesiano School of Breña. Rev de Neuro – Psiquiat .2005; 68: 3-4.
17. Bados A. Fobia Social. Departament de Personalitat, Avaluació i Tractament Psicologics, Facultat de Psicologia.Universitat de Barcelona. 2015 Mayo; 12-14.